

Täysistunto

Maanantai 4.3.2019 klo 12.04—16.20

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 264/2018 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 44/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 44/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.26 **Ari Jalonen sin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää vahvaa sähköistä tunnistamista yhtenä keskeisenä digitaalisen yhteiskunnan ja digitaalisten palvelujen kehittymisen edellytyksenä.” Näin alkaa meidän mietintö, ja siihen kiteytyy paljon. Ylipäänsä tässä nykyisessä digiyhteiskunnassa on välttämättömyys, niin kuin kaikessa muussakin asioinnissa, saada todistettua se, että sinä olet se, kuka olet, jotta olet oikeutettu niihin palveluihin, mitä sillä saat, ja kaikkiin muihinkin asioihin. Elikkä tunnistautuminen on äärimmäisen tärkeä osa digiyhteiskuntaa.

Tämä luottamusverkosto, mihin tämän meidän tunnistautumisen on ajateltu perustuvan, on käynnistynyt kovin hitaasti, ja nyt on otettu kohtalaisen rohkeita ja isoja askelia, ”voimakkaita”, niin kuin mietinnössä lukee, jotta luottamusverkoston toiminta vihdoin ja viimein käynnistyy kunnolla.

Varsinkin tätä hintasääntelyä, mikä tässä on mukana, on kannatettu mutta myös vastustettu, ja tämä on kestänyt oikeastaan koko tämän luottamusverkoston olemassaolon ajan. Nyt toivotaan, että tämä lähtee eteenpäin. Tässä on ongelmia ja haasteita, mutta on myös paljon positiivista tulossa. Eli talousvaliokunta on näitä siltä sektorilta katsonut, ja sitä tarvitsee seurata edelleenkin. Näistä tulevaisuudenkuvista ei koskaan... Niin kuin tänään aikaisemminkin salissa ollaan keskusteltu, on kovin vaikea hahmottaa, mihin maa on menossa, joten tämä ensitunnistautumisen enimmäishintaa koskeva sääntely on voimassa vain määräajan, eli kaksi vuotta, ja nyt tänä aikana pitää sitten seurata, mihin tämä markkina kehittyy, mihin tämä menee, ja Liikenne- ja viestintävirastolla on velvollisuus arvioida hintasääntelyn tasoa vuosittain.

Tämä toiminta perustuu myös siihen, että eri toimijat pystyvät tekemään sopimuksen keskenänsä, ja myös siihen nyt sitten annetaan vauhtia. Eli tässä on sopimuksentekovelvoite, ja tässä on määräaika, ja tässä on sopimusehtojen kohtuullisuuden ja syrjimättömyyden vaatimuksia mukana. Kaiken kaikkiaan hallituksen esitys monella muodollaan koettaa vaikuttaa siihen, että tämä luottamusverkosto vihdoin ja viimein syntyy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2018 vp

Tänään jo aikaisemmin, toisessa keskustelussa on ollut tämä taloudellisen taustan aiheuttama tilanne, että kaikki eivät ole päässeet tunnistautumaan välttämättä niin helposti sähköisissä palveluissa. Tähän hankaluuteen ja näihin epätasa-arvoisiin asioihin, mitkä tästä tunnistautumattomuudesta ovat voineet johtua, tarvitsee kiinnittää huomiota, ja tämän tarvitsee olla yhdenmukaista ja syrjimätöntä, ehdottomasti, niin että Suomen kansalaiset, ja mikseivät myös muut maassa olevat, ja yritykset myös pääsevät toimimaan yhteiskunnan palveluissa ja käyttämään niitä. Edelleen siis tämä vaatii sen, että kaikilla on monipuolisesti eri toimintoja käytettävissään, ja näin voi eri markkinoita sähköisessä toiminnassa syntyä.

Tästä kehittämisvauhdista vielä todetaan, että se tarvitsee tehdä yhteistyöllä mutta myös että sen pitää olla valvottua, ja ollaan myös huolissaan siitä, että sillä valvovalla viranomaisella on riittävät resurssit ja osaaminen tämän oikeudenmukaiseen valvomiseen siten, että tämä oikeasti etenee, ettei tämä ainakaan sieltä valvovan viranomaisen resursseista sitten jää kiinni.

Eli tämä on monimuotoinen asia, missä on ollut esityksellä kannattajia mutta myös niitä, jotka eivät tästä ole niin kauheasti pitäneet, mutta tällä vauhditetaan nyt luottamusverkon syntymistä oikein toden teolla, ja hankaluudesta huolimatta tämä mietintö on yksimielinen.

15.32 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Digitaalisen yhteiskunnan kekeisiä, isoja kysymyksiä on se, miten voimme turvata tuolla virtuaalimaailmassa tapahtuvan liikenteen erityisesti silloin, kun se sisältää sellaisia meille merkittäviä väyliä, joissa meidän taloutemme on työskennellessämme välittömästi tekemisissä digitaalisen verkoston kanssa. Joten siksi tämän esityksen keskeinen osa on, että koko tämä prosessi juurrutetaan vahvaan tunnistautumiseen. Ei voi niin kuin tällä hetkellä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tunnistautua sinne kohtalaisen kevyin perustein ja kevyellä tunnistusmerkistöllä, vaan tässä esityksessä painotetaan sitä, että vahva tunnistautuminen on keskeinen edellytys sille, että digitaaliset toiminnot voivat yhteiskunnassa lisääntyä.

Kansalaisten on voitava kokea turvallisuutta silloin, kun heidän kaikista arimmat tietonsa ovat näkymättömässä maailmassa ja mahdollisen kyberuhkan kohteena. Tämä on asia, joka täytyy yhteiskunnassa olla jatkuvassa keskustelussa, sillä digitaalinen maailma kehittyy niin nopeasti, että oikeastaan toivoisi, että olisi semmoista laajaa yhteiskunnallista keskustelua sen suhteen, miten voisin turvata oman digitaalisen jälkeni. Monet asiantuntijat sanovat jo, että ei ole olemassa sellaista kuin turvallinen digitaalinen maailma ja sinusta jää jälki, jota et voi enää koskaan muuttaa, et voi poistaa. Tämä pistääkin miettimään sitä, minkälaista tietoa me milloinkin itsestämme annamme tuonne näkymättömään verkkoon.

Sen tähden tämä vahva tunnistautuminen ja vielä keinoin, jotka tekevät tästä vahvasta tunnistautumisesta vieläkin vahvemman, tulee kehittää ja sellainen verkkojärjestelmä myös, joka olisi suojatumpi kuin nykyinen. Voisi olla jopa hyvä, että valtionhallinnossa olisi aivan oma verkkomaailmansa. Meillä on erilaisia nopeuteen perustuvia järjestelmiä, tällä hetkellä 4G käytettävin, sitten tulee 5G. Mitä jos tulisi joku tällainen turva-G-versio, jossa olisi aivan omalla taajuudellaan valtioon liittyvät merkittävät turvallisuusasiat eli täysin omat digitaaliset kaistat? Ehkä niitä on, en tunne alaa niin hyvin, mutta käsitykseni mukaan ei ole. Tällaisia olisi syytä pohtia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2018 vp

15.35 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkasen puheenvuorosta innostuneena totean vain sen, että menee aivan hurjaa vauhtia eteenpäin tämä digitaalinen maailma ja tämä vuorenvarma tunnistautuminen siinä verkossa jonkun palvelun käyttäjäksi, esimerkiksi vaikka nyt tutkiakseen omia terveystietojaan, lääkäriltä saamaansa reseptiä, menikö kaikki oikein taikka onko röntgenkuvista mitään ilmennyt. Sinne omaan tietokantaanhan niitä kokeiden tuloksia kirjoitellaan.

Mutta se on ihan selvä asia, että kun tämä digitaalinen maailma kehittyy — meillä tämän päivän julkisuudessa käytävän keskustelun yksi semmoinen mielialihe on erään kiinalaisen erilaisia digitaalilaitteita tuottavan firman ja yhdysvaltalaisen vastaavien toimijoiden välinen tukkanuottasilla olo, että onko jonkun laitteet turvallisempia kuin toiset vai suoritetaanko niillä esimerkiksi peräti vakoilua tietoverkoissa, tässä 4G:ssä, jota parhailaan käytetään langattomaan viestintään, ja 5G on tulossa — niin se on ihan varmaa, että mitä nopeampiin välitysnopeuksiin mennään, sen suurempaa riskiä otetaan. Sanotaan, että pankkitoiminnassa ja missä tahansa taloustoiminnassa mahdollisuus päästä sinne väliin ja kerätä tietoja laittomasti kasvaa koko ajan.

Muuta tähän en minä osaa sanoa kuin sen, että erilaisten järjestelmien kehittämisen pitää olla ykkösasia ja on syytä muistaa kuitenkin se totuus, että esimerkiksi viruksien ja haittaohjelmien suhteenhan mikään operaattori taikka yrittäjä, joka suojaa omia tietojaan ja yrityksensä etuja, ei voi toimia ennen kuin se kyseinen virus on löytynyt, ennen kuin sille voidaan se virustorjuntaohjelma tehdä, niin että siinä tavallaan tämä maailma, joka tekee vilppiä, menee pikkuisen edellä ja sitten sitä varten tehdään torjuntaohjelma.

Siihen meidän on vain tottuminen, että tällaiset varmat tunnistamisjärjestelmät pitää laatia. Virossahan on menty aika pitkälle. Varmaan huomasitte, että nyt, kun Virossa oli eduskuntavaalit, siellä hyvin moni äänesti nimenomaan netissä. Onko se hyvä vai huono, sitä pitää viisaammilta kysyä, mutta minä olen tämän klassisen menetelmän kannattajana aina ollut, koska se on tunnetusti aivan varma järjestelmä, jota ei pysty hakkeroimaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 264/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.